

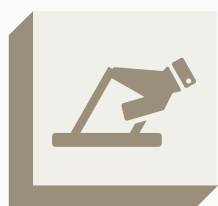
ONDERWIJSKRANT

(V)MBO

Provinciale Statenverkiezingen

ProDeMos

Huis voor democratie en rechtsstaat

**DOE MEE AAN DE
SCHOLIERENVERKIEZINGEN!**

Van 11 tot en met 17 maart zijn de
Scholierenverkiezingen.
Schrijf je in met je school!

Op woensdag 18 maart zijn de Provinciale Statenverkiezingen. Maar waarover gaat de provincie eigenlijk? En wat hebben deze verkiezingen te maken met het kiezen van de Eerste Kamer?

Wat doet een commissaris van de Koning en wat zijn Gedeputeerde Staten? In deze krant vind je informatie over de verkiezingen en nog veel meer.

WAT DOET DE PROVINCIE?

PROVINCIALE STATEN NEMEN ALLERLEI BESLISSINGEN OVER DE PROVINCIE. WEET JIJ WAAROVER? IN DEZE QUIZ NOEMEN WE EEN PAAR ONDERWERPEN. GEEF AAN WAAR DE PROVINCIE WEL EN NIET OVER GAAT.

Foto: NBB

Foto: Marco Raaphorst

REGIONALE WEG

Om te zorgen dat steden en dorpen goed bereikbaar zijn, moeten er soms nieuwe of bredere wegen komen. Gaten moeten worden gerepareerd. Nu wordt er bijvoorbeeld gewerkt aan verbeteringen van de weg tussen Amsterdam, Zaandam en Purmerend.

Gaat de provincie over regionale wegen?

JA NEE

AFVAL

In Arnhem klagen bewoners over grof vuil dat naast de afvalcontainer staat. Ook in andere steden is zwerfvuil een van de grootste ergernissen.

Gaat de provincie over het ophalen van afval?

JA NEE

Foto: Jeroen Bennink

UITBREIDEN BOERDERIJEN

In Noord-Brabant zijn er veel veehouderijen. Sommige boeren willen hun bedrijf uitbreiden. Dat is goed voor de economie, maar (vaak) niet zo goed voor de natuur. Daarom moeten ze hiervoor toestemming vragen.

Gaat de provincie over de verdeling van land?

JA NEE

Foto: Sven Cipido

AARDBEVINGEN

In Groningen halen we aardgas uit de grond. Dit zorgt voor aardbevingen. Veel bewoners zijn ongerust. Ze willen dat er niet meer geboord wordt naar aardgas.

Gaat de provincie over boringen naar aardgas?

JA NEE

Foto: Magali Veldhuis

MAASTRICHT AACHEN AIRPORT

Er is niet genoeg geld om het vliegveld van Maastricht goed te onderhouden. Maastricht Aachen Airport dreigt failliet te gaan als het niet snel beter gaat. Het vliegveld is wel belangrijk voor de omgeving van Maastricht.

Mag de provincie bedrijven steunen die het moeilijk hebben?

JA NEE

DE PROVINCIE...

1. ... zorgt voor de aanleg en het onderhoud van provinciale wegen en bruggen.
2. ... regelt het regionale openbaar vervoer.
3. ... bepaalt waar in de provincie bedrijven, natuur of huizen mogen komen.
4. ... zorgt voor een veilige en schone omgeving door bijvoorbeeld subsidies te geven aan milieuprojecten.
5. ... geeft geld om monumenten op te knappen en het landschap van de provincie te behouden.
6. ... investeert in de economie van de provincie door bijvoorbeeld te zorgen dat bedrijven goed bereikbaar zijn.
7. ... let goed op dat gemeenten niet teveel geld uitgeven. De provincie moet de begrotingen van de gemeenten goedkeuren.

WIE NEMEN DE BESLUITEN IN DE PROVINCIE?

Het bestuur van de provincie heet Gedeputeerde Staten. De bestuurders heten met een moeilijk woord: 'gedeputeerden'. Zij bedenken plannen en ze zorgen dat de plannen worden uitgevoerd. Maar ze nemen niet zelf het besluit of plannen door mogen gaan of niet! Dat doen Provinciale Statenleden. De voorzitter van het bestuur is de commissaris van de Koning.

De plannen van het bestuur worden naar onze volksvertegenwoordigers in de provincie gestuurd. Dat zijn de Statenleden; zij zitten in Provinciale Staten. De Statenleden beslissen over de plannen. Provinciale Staten controleren ook of de gedeputeerden hun werk goed doen.

WAT KAN ER BETER IN JOUW PROVINCIE?

YOUSSEF ALILOUCH

MBO NIVEAU 2 - REGIO COLLEGE
ZAANDAM NOORD-HOLLAND

“

Noord-Holland is een leuke provincie. Er wonen gezellige mensen. Als je iemand niet kent en je komt ze tegen, dan groeten ze altijd. In het weekend ga ik vaak naar het zwembad of de film. Kan de provincie ook wat doen aan de treinen? Want de trein komt elke dag tien minuten te laat.

”

NICK VAN DER LEE

3 VMBO-BBL - WELLANT COLLEGE WESTVLIET
DEN HAAG ZUID-HOLLAND

“

Er kan niet veel beter in mijn provincie. Vooral Den Haag vind ik leuk en de Sweetfeesten in Naaldwijk. Ik wil wel graag dat de leeftijd voor alcohol en tabak omlaag gaat, maar daar gaat de provincie niet over. Het is best lastig om te bedenken waar de provincie over gaat.

”

TOM VAN DER HEIJDEN

MBO NIVEAU 3 - ROC
TILBURG NOORD-BRABANT

“

Mijn eigen dorp Reusel vind ik het mooiste plekje in Noord-Brabant. Er wonen leuke mensen, ik ga er stappen en ik voetbal ook bij Reusel Sport. Het ligt dicht bij de Belgische grens. Veel Belgen komen ook naar Reusel om te stappen. Ik woon 20 km van de stad. Ik heb het helemaal naar mijn zin in Brabant. Er hoeft niets te veranderen!

”

STATENLEDEN AAN HET WOORD

AUKE BIJLSMA

PROVINCIALE STATEN VAN FRIESLAND

“

“Ik ben Statenlid voor de Fryske Nasjonale Partij. Mijn partij laat zich niet sturen door de landelijke politiek. Naast mijn Statenlidmaatschap ben ik brugwachter. In de zomer ligt het werk van de Staten stil en is het juist druk op de brug. In de rest van het jaar is dat andersom.”

”

ROELIE GOETTSCH

PROVINCIALE STATEN VAN DRENTHÉ

“

“Ik wil graag opnieuw volksvertegenwoordiger zijn in de provincie Drenthe om de belangen van alle inwoners te behartigen. Als woordvoerder Financiën dacht en besloot ik mee over bezuinigingen, maar ik kon ook kiezen voor extra investeringen. Het is ons gelukt om de werkgelegenheid in Drenthe te verbeteren, ondanks de economische crisis.”

”

LLOYD FERDINAND

PROVINCIALE STATEN VAN FLEVOLAND

“

“Ik stel me weer kandidaat voor de ChristenUnie in Flevoland. Ik ben niet iemand die aan de kant staat en wel van alles vindt en roept. Ik wil graag meedenken over ontwikkelingen en veranderingen in mijn provincie. De jeugdzorg gaat nu van de provincie naar de gemeente. Ik vind dat kwetsbare kinderen geen last mogen hebben van deze overgang. Daar zet ik me voor in!”

”

WATERSCHAPS- VERKIEZINGEN...

HUH?

waterschaps
verkiezingen

18 maart

2015

Wist je dat WE WATERSCHAPSVERKIEZINGEN HEBBEN IN NEDERLAND?

In Nederland hebben we verschillende verkiezingen. Landelijke verkiezingen zijn één keer in de vier jaar, net als de verkiezingen voor de gemeente en de provincie. Maar er is nog een verkiezing! De waterschapsverkiezingen. Die is vanaf dit jaar op dezelfde dag als de Provinciale Statenverkiezingen.

Foto: IJssel bij Zwolle,
door Martijn van Extel

1

Wist je dat
**DE WATERSCHAPPEN
BESCHERMEN TEGEN
OVERSTROMINGEN?**

Door dijken bij rivieren te controleren zorgt het waterschap dat er geen overstromingen komen. En ook door gebieden aan te wijzen waar rivieren kunnen overstromen als er te veel water is. Dat gebeurt nu in het Waterschap Groot Salland. Zij wijzen land aan waar de IJssel kan overstromen als die te vol is. Dan komen er geen overstromingen in Zwolle.

Foto: Strabrechtse Heide,
door Chris Peel

2

Wist je dat
**DE WATERSCHAPPEN
ZORGEN VOOR
VOLDOENDE WATER?**

Boeren hebben water nodig voor hun planten, en ook in natuurgebieden moet er water zijn. Het waterschap houdt in de gaten of er genoeg water is. Ze passen bijvoorbeeld greppels en sloten aan. Vlakbij Eindhoven is een natuurgebied dat heel erg droog is. Daar worden sloten dichtgemaakt zodat er meer water in het gebied blijft.

Foto: de Vecht bij Maarsen,
door E. Donkert

3

Wist je dat
**DE WATERSCHAPPEN
ZORGEN VOOR
SCHOON WATER?**

In vieze rivieren kunnen planten en dieren niet goed leven. Het waterschap maakt rivieren schoon zodat de rivieren weer gezond zijn. Het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht is bezig om 5000 binnenvaartschepen vol slib uit de rivier de Vecht halen! Zo wordt de rivier weer schoon en kunnen planten en dieren beter groeien.

Wist je dat

**ER 24
WATER-
SCHAPPEN
ZIJN?**

Wist je dat

**VEEL WATERSCHAP-
PEN IN NOORD- EN
ZUID-HOLLAND
OOK WEL
HOOGHEEMRAAD-
SCHAP WORDEN
GENOEMD?**

Wist je dat

**DE VOORZITTER
VAN HET
WATERSCHAP
MEESTAL
'DIJKGRAAF'
WORDT
GENOEMD?**

Wist je dat

**HET WATERSCHAP
OOK OVER
WATER-
RECREATIE
BESLIST?**

Wist je dat

**HET OUDSTE
WATERSCHAP
AL IS
OPGERICHT
IN 1255?**

ONDERWIJSKRANT

 Eerste Kamer der Staten-Generaal

ProDemos
Huis voor democratie en rechtsstaat

(V)MBO

Op de website
www.eerstekamer.nl
vind je meer informatie
over de Eerste Kamer.

EERSTE KAMER

WAT DOET DE EERSTE KAMER?

Volk vertegenwoordigen: de Eerste Kamer is samen met de Tweede Kamer de volksvertegenwoordiging van Nederland.

Wetten aannemen: de Eerste en Tweede Kamer bepalen of een wetsvoorstel wel of niet wordt aangenomen. Er komt alleen een nieuwe wet als in beide Kamers een meerderheid vóór het wetsvoorstel stemt.

Controleren: de Eerste en Tweede Kamer controleren of het kabinet zijn werk goed doet.

DE INVLOED VAN DE EERSTE KAMER

De Eerste Kamer mag ja of nee zeggen tegen een wetsvoorstel. Daarnaast kan de Eerste Kamer nog op andere manieren haar invloed uitoefenen door bijvoorbeeld de minister te vragen met een nieuw wetsvoorstel een wetsvoorstel te repareren.

VOORBEELD:

DE WET WERK EN BIJSTAND

In 2011 werd de nieuwe Wet werk en bijstand in de Eerste Kamer besproken. In het wetsvoorstel stonden veel nieuwe regels. Eén van die regels was:

“Een jongere die nog thuis woont en een baan vindt, draagt bij aan het inkomen van het hele gezin. Als zijn ouders een uitkering hebben, kan het zijn dat zij op die uitkering gekort worden. De ouders krijgen dus een lagere uitkering omdat hun kind geld gaat verdienen.”

De Eerste Kamer vond deze regel niet zo goed. De Kamerleden waren bang dat jongeren door deze regel zouden stoppen met het zoeken van een baan. Want wie wil er gaan werken als zijn ouders daardoor minder geld krijgen? De staatssecretaris van Sociale Zaken beloofde dat hij zou onderzoeken hoeveel jongeren het slachtoffer zouden worden van deze nieuwe wet. Na die belofte werd het wetsvoorstel door de Eerste Kamer aangenomen.

Daarna kwam het kabinet in 2012 met een nieuw wetsvoorstel. Daarin stond dat de regel over jongeren die thuiswonen, werd geschrapt uit de wet.

Dit wetsvoorstel werd zonder debat door de Eerste Kamer aangenomen.

VAN WETSVOORSTEL TOT WET ↓

1. PROBLEEM

Er moet een probleem worden opgelost. Bijvoorbeeld dat jongeren in Nederland veel alcohol drinken, terwijl dit slecht is voor hun hersenen.

2. MINISTER

De minister bedenkt samen met haar ambtenaren een oplossing. Ze wil dat de minimumleeftijd om alcohol te mogen kopen verhoogd wordt van 16 naar 18 jaar. Dat zet de minister in een wetsvoorstel.

3. MINISTER-RAAD

De ministerraad bespreekt het wetsvoorstel. Als de ministers akkoord zijn, gaat het wetsvoorstel naar de Raad van State.

4. RAAD VAN STATE

De Raad van State geeft een advies aan de regering over het wetsvoorstel. De minister kan het wetsvoorstel nog aanpassen op basis van het advies. Maar dat hoeft niet. Daarna stuurt de regering het wetsvoorstel naar de Tweede Kamer.

5. TWEDE KAMER

De Tweede Kamer debatteert over het wetsvoorstel. De Tweede Kamer mag het voorstel aanpassen. Dat heet het recht van amendement. Als een meerderheid van de Kamer vóór het wetsvoorstel stemt, gaat het naar de Eerste Kamer.

6. EERSTE KAMER

Ook de Eerste Kamer debatteert en stemt over het wetsvoorstel. De Eerste Kamer mag een wetsvoorstel niet wijzigen. Ze mag een wetsvoorstel alleen goedkeuren of afkeuren. De Eerste Kamer vraagt zich drie dingen af:

1. *Is de wet goed genoeg? Zorgt de wet er inderdaad voor dat jongeren minder gaan drinken?*
2. *Past de wet binnen de Grondwet?*
3. *Is de wet uit te voeren? Bijvoorbeeld: kan de politie wel controleren of supermarkten geen alcohol verkopen aan jongeren?*

Als een meerderheid van de Eerste Kamer op een van deze vragen nee antwoordt, wordt het wetsvoorstel afgekeurd. Dan komt die wet er niet.

7. KONING

Als de Eerste Kamer het wetsvoorstel wel goedkeurt, zetten daarna de Koning en de minister hun handtekening onder de wet.

8. STAATSBLAD

Ten slotte wordt de wet gepubliceerd in het Staatsblad. In het Staatsblad wordt ook gemeld vanaf welke dag de wet geldt.

HOE WORDT DE EERSTE KAMER GEKOZEN?

1.

Op 18 maart 2015 stemmen de volwassen inwoners van de provincie voor Provinciale Staten.

2.

De stemmen worden geteld. Er komt een verkiezingsuitslag.

3.

Dan weten we wie lid mogen worden van Provinciale Staten. We weten dan ook hoeveel Statenleden elke partij krijgt.

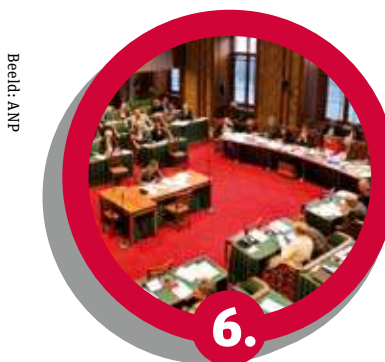

4.

De Statenleden gaan aan het werk.

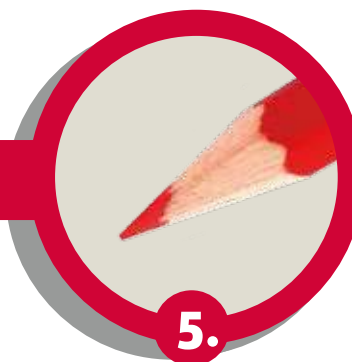
REGIONALE PARTIJEN

Sommige regionale partijen doen mee aan de verkiezingen voor de Provinciale Staten, maar hebben geen landelijke partij. Zij werken in de Eerste Kamer samen onder de naam Onafhankelijke Senaatsfractie.

6.

Er is een nieuwe Eerste Kamer.

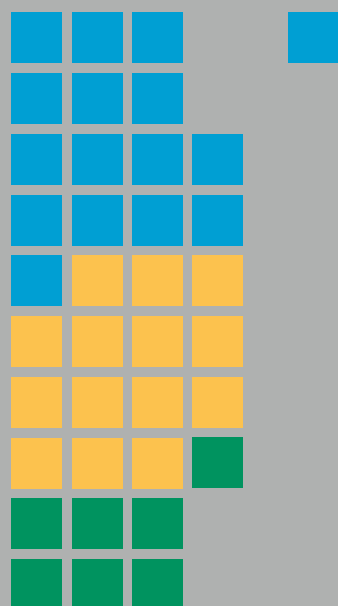
5.

Op 26 mei gaan de Statenleden stemmen en kiezen de leden van de Eerste Kamer.

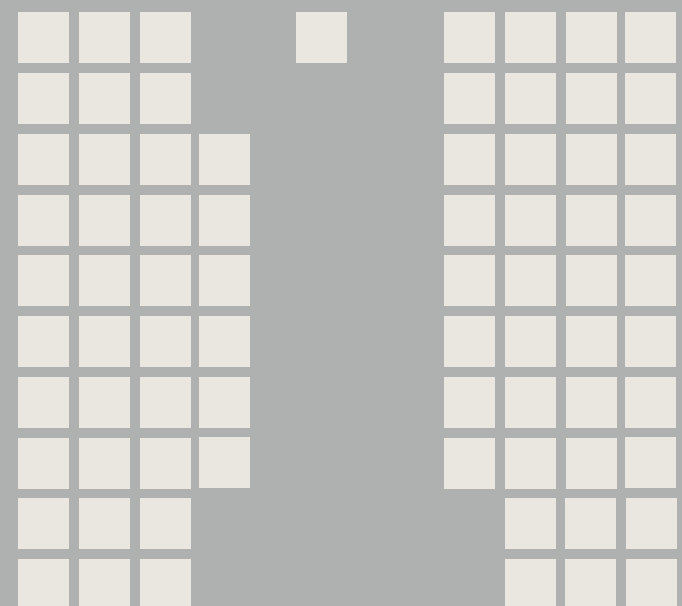
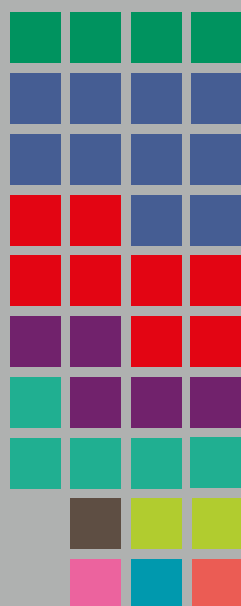
HEEFT DE UITSLAG VAN DEZE VERKIEZINGEN INVLOED OP HET KABINET?

Jazeker, die uitslag is heel belangrijk voor het kabinet. Het huidige kabinet bestaat uit VVD en PvdA. In de Tweede Kamer hebben zij 77 van de 150 zetels. Dat is een kleine meerderheid. Als de regering een wetsvoorstel indient, wordt het (meestal) aangenomen. Maar in de Eerste Kamer ligt dit anders. VVD en PvdA hebben in de Eerste Kamer nu maar 30 van de 75 zetels, te weinig voor een meerderheid. Het kabinet heeft dus altijd steun nodig van andere partijen.

Daarom zijn de Eerste Kamerverkiezingen dit keer extra spannend. Krijgt de coalitie nu wél een meerderheid in de Eerste Kamer? Of krijgen ze juist nog minder zetels? Als VVD en PvdA zetels verliezen in de Eerste Kamer, wordt het moeilijker om een meerderheid te krijgen voor wetsvoorstellen van de regering.

kaart A

kaart B

Opdracht

- Geef na de verkiezingen in kaart B weer hoe de zetelverdeling in de Eerste Kamer wordt.
- Wat betekent deze uitslag voor de coalitie?

INTERVIEWS EERSTE KAMERLEDEN

MARIJKE VOS

GROENLINKS, 57 JAAR. SINDS 2011 IN DE EERSTE KAMER

Heeft u nog een andere baan?

Ik ben onder andere voorzitter van Weet Wat je Besteedt, een organisatie die met jongeren zelf bekijkt hoe zij slim met geld om kunnen gaan.

Welk debat in de Eerste Kamer is u het meest bijgebleven?

Het debat over ritueel slachten. Ik was de woordvoerder van GroenLinks, en heb veel gesprekken gevoerd met voor- en tegenstanders van dit wetsvoorstel. Ook heb ik een paar keer het rituele slachten meegemaakt, om een idee te hebben hoe dat gaat. Binnen GroenLinks dachten we verschillend over het wetsvoorstel.

Waar bent u het meest trots op in uw werk als Kamerlid?

Het is me gelukt (samen met collega's van andere partijen) om de onderwerpen milieu, klimaatopwarming en natuur op de agenda van de Eerste Kamer te zetten.

FRANK DE GRAVE

VVD, 59 JAAR. SINDS 2011 IN DE EERSTE KAMER

Heeft u nog een andere baan?

Ik ben voorzitter van de medisch specialisten in Nederland.

Waarom is het belangrijk dat de Eerste Kamer er is?

Eerste Kamerleden hebben vaak een andere baan naast het Eerste Kamerlidmaatschap. Ze kunnen dus wat onafhankelijker en met wat meer afstand kijken naar een wetsvoorstel.

Welk debat in de Eerste Kamer is u het meest bijgebleven?

Het debat over de woningen voor mensen met weinig geld. Dat was heel spannend. Het kabinet wilde de regels voor die woningen veranderen. Het was niet zeker of dat voorstel een meerderheid zou krijgen. Dat hing af van de stem van één Kamerlid, en dat lid heeft heel lang getwijfeld.

Waar bent u het meest trots op in uw werk als Kamerlid?

Dat ik kan bijdragen aan een goede kwaliteit van wetten in Nederland. Wetten zijn heel belangrijk, want iedereen in Nederland moet zich aan de wet houden.

ANDRÉ POSTEMA

PVDA, 45 JAAR. SINDS 2011 IN DE EERSTE KAMER

Heeft u nog een andere baan?

Voorzitter van het College van Bestuur van het Limburgs Voortgezet Onderwijs.

Waarom is het belangrijk dat de Eerste Kamer er is?

De Tweede Kamer kijkt op een andere manier naar wetgeving dan de Eerste Kamer. Ook brengt de Tweede Kamer vaak wijzigingen aan. Het is goed dat de Eerste Kamer daarna de kwaliteit van wetgeving nog eens kritisch beoordeelt.

Welk debat in de Eerste Kamer is u het meest bijgebleven?

Dat van het verbod op het ritueel slachten. Dat wetsvoorstel zou ingrijpen in de vrijheid van religie. De Kamer vond dat de wet gewoon niet goed genoeg was voor zo iets belangrijks.

Waar bent u het meest trots op in uw werk als Kamerlid?

We zien regelmatig tegenstrijdigheden in de wetsvoorstellen. We kunnen die dan op tijd aan de orde stellen. Is het te erg, dan wordt de wet ingetrokken – of weggestemd.

200 JAAR EERSTE KAMER

GESCHIEDENIS

De Eerste Kamer is in 1815 opgericht. België was toen onderdeel van ons Koninkrijk. De Belgen wilden dat hun adel een vaste plaats in het parlement kreeg. De mensen uit de Noordelijke Nederlanden (het huidige Nederland) vonden dat goed, als er ook andere mensen met aanzien in de Eerste Kamer mochten. De Eerste Kamer was dus de Eerste Kamer omdat er veel mensen met aanzien in zaten. De Eerste Kamer werd benoemd door de Koning, de Tweede Kamer werd gekozen door Provinciale Staten.

DE EERSTE KAMER NU

Na 1917 zijn er nog meer dingen veranderd in de Grondwet. Zo was je vroeger zes jaar lid van de Eerste Kamer, terwijl je tegenwoordig vier jaar in de Eerste Kamer mag zitten voordat er weer verkiezingen zijn. Over andere voorstellen om de rol en taken van de Eerste Kamer te veranderen is wel gepraat, maar die zijn nooit ingevoerd. Ook voorstellen om de Eerste Kamer af te schaffen hebben het nooit gehaald. Daarom viert de Eerste Kamer dit jaar haar 200ste verjaardag!

GRONDWET VAN 1848

In de Grondwet van 1848 veranderde er veel. De Tweede Kamer werd vanaf dat moment rechtstreeks gekozen. De Eerste Kamer wordt sindsdien gekozen door de leden van de Provinciale Staten. Alleen mensen met veel geld mochten in die tijd stemmen, dus in de Eerste en Tweede Kamer zaten vooral rijke Nederlanders. Pas toen het algemeen kiesrecht in 1917 werd ingevoerd, kwamen ook 'gewone burgers' in de Eerste Kamer.

Beeld: ANP

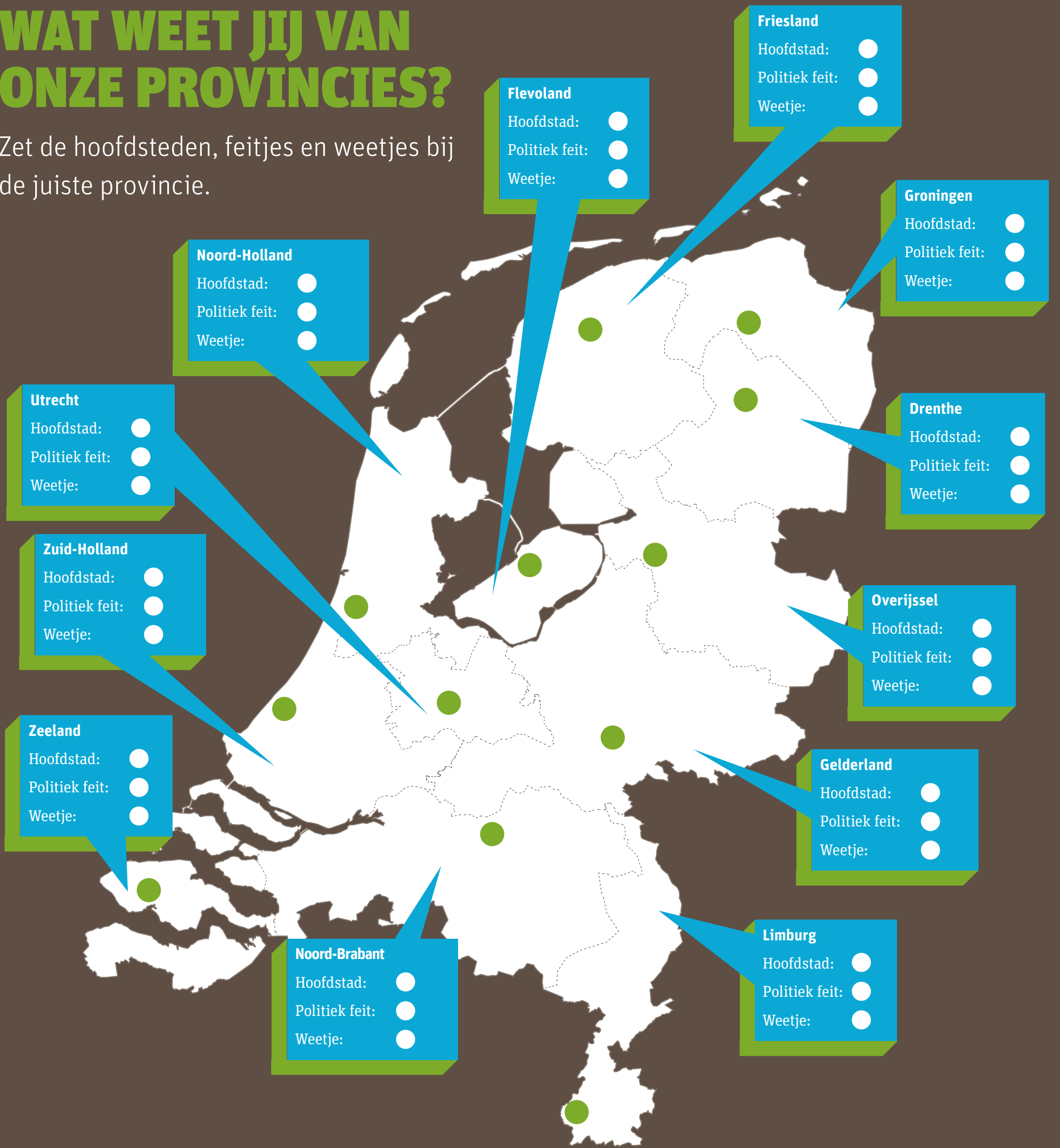
Beeld: Hans Kouwenhoven

Samenstelling en tekst: ProDemos, Eerste Kamer der Staten-Generaal **Vormgeving:** Tot en met ontwerpen **Druk:** Rodi Rotatiedruk, Broek Op Langedijk
ProDemos - Huis voor democratie en rechtsstaat Hofweg 1H 2511 AA Den Haag T 070-75 70 200 E info@prodemos.nl I www.prodemos.nl
Eerste Kamer der Staten-Generaal Binnenhof 22 2513 AA Den Haag T 070 - 3129200 E postbus@eerstekamer.nl I www.eerstekamer.nl

WAT WEET JIJ VAN ONZE PROVINCIES?

Zet de hoofdsteden, feitjes en weetjes bij de juiste provincie.

HOOFDSTEDEN

- I. Leeuwarden
- II. Zwolle
- III. Utrecht
- IV. Arnhem
- V. Assen
- VI. Maastricht
- VII. Middelburg
- VIII. Haarlem
- IX. Den Haag
- X. Lelystad
- XI. 's-Hertogenbosch
- XII. Groningen

POLITIEKE FEITJES

1. Het bestuur van deze provincie heeft een lied van Guus Meeuwis afgewezen als volkslied.
2. Deze provincie bestaat sinds 1986.
3. Deze provincie heeft geen 'commissaris van de Koning', maar een 'gouverneur'.
4. In deze provincie is er discussie over de tol voor de Westerscheldetunnel.
5. In deze provincie doet al jaren de Fryske Nasjonale Partij mee aan de verkiezingen.
6. Deze provincie is ontstaan uit het Duitse graafschap Gelre.
7. Deze provincie subsidieert 'HET Symfonieorkest', dat vroeger

'Orkest van het Oosten' heette.

8. In deze provincie ligt de hoofdstad van Nederland.
9. In deze provincie staat het gebouw van de Eerste Kamer.
10. In deze provincie staat Paleis Soestdijk.
11. Dit is de dunst bevolkte provincie van Nederland.
12. Deze provincie heeft veel last van aardbevingen door gasboringen.

WEETJES

- A. Hier schaatsen we de Elfstedentocht.
- B. De hoofdstad van deze provincie is genoemd naar ingenieur Lely.

- C. Zangeres Ilse de Lange komt hier vandaan.
- D. In deze provincie ligt Nationaal Park de Hoge Veluwe.
- E. Deze provincie bestond vroeger uit veel losse eilanden.
- F. De grootste haven van Europa ligt in deze provincie.
- G. Uit deze provincie komen Nick en Simon.
- H. Deze provincie is beroemd door de hunebedden.
- I. Deze provincie is het kleinst.
- J. Politici Geert Wilders en Frans Timmermans komen hier vandaan.
- K. De reclameslogan van deze provincie luidt: "Er gaat niets boven..."
- L. In deze provincie zijn grote bedrijven zoals Philips en DAF opgericht.

WAT SPEELT ER IN DE PROVINCIES?

DRENTHE

De provincie Drenthe wil dat scholen beter samenwerken met bedrijven. Scholieren weten dan beter in welke vakgebieden genoeg banen zijn.

WAT VIND JIJ?

- Ik doe liever een opleiding die ik leuk vind.
- Ik doe liever een opleiding waar ik een goede baan mee kan krijgen.

FRIESLAND

Friesland wil meer duurzame energie opwekken. Bijvoorbeeld zonne-energie of windenergie.

WAT VIND JIJ?

- Het is de eigen verantwoordelijkheid van burgers om duurzame energie te gebruiken.
- Het is de verantwoordelijkheid van de overheid dat er meer duurzame energie wordt gebruikt.

NOORD-HOLLAND

Noord-Holland gaat de kust veiliger maken. Bijvoorbeeld door duinen te versterken en stranden te verbreden. Zo is er minder kans op overstromingen voor de komende 50 jaar.

WAT VIND JIJ?

- 50 jaar is te weinig. Liever nu meer geld uitgeven dan straks toch natte voeten.
- Dat is een goed idee. Verder in de toekomst kijken dan 50 jaar is toch te moeilijk.

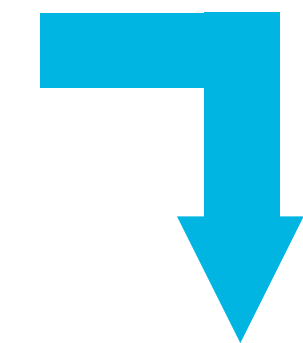

ZUID-HOLLAND

In Zuid-Holland is de Rijnlandroute een belangrijk onderwerp. Dit is een nieuwe provinciale weg tussen Katwijk en de A4 bij Leiden. Inwoners hebben meegedacht over hoe de Rijnlandroute eruit komt te zien, zij wilden veel tunnels, zodat ze geen overlast hebben van de weg.

WAT VIND JIJ?

- Ik zou tunnels laten aanleggen, hierdoor hebben bewoners weinig overlast van de weg.
- Ik zou geen tunnels laten aanleggen, die zijn erg duur en het duurt heel lang om ze te maken.

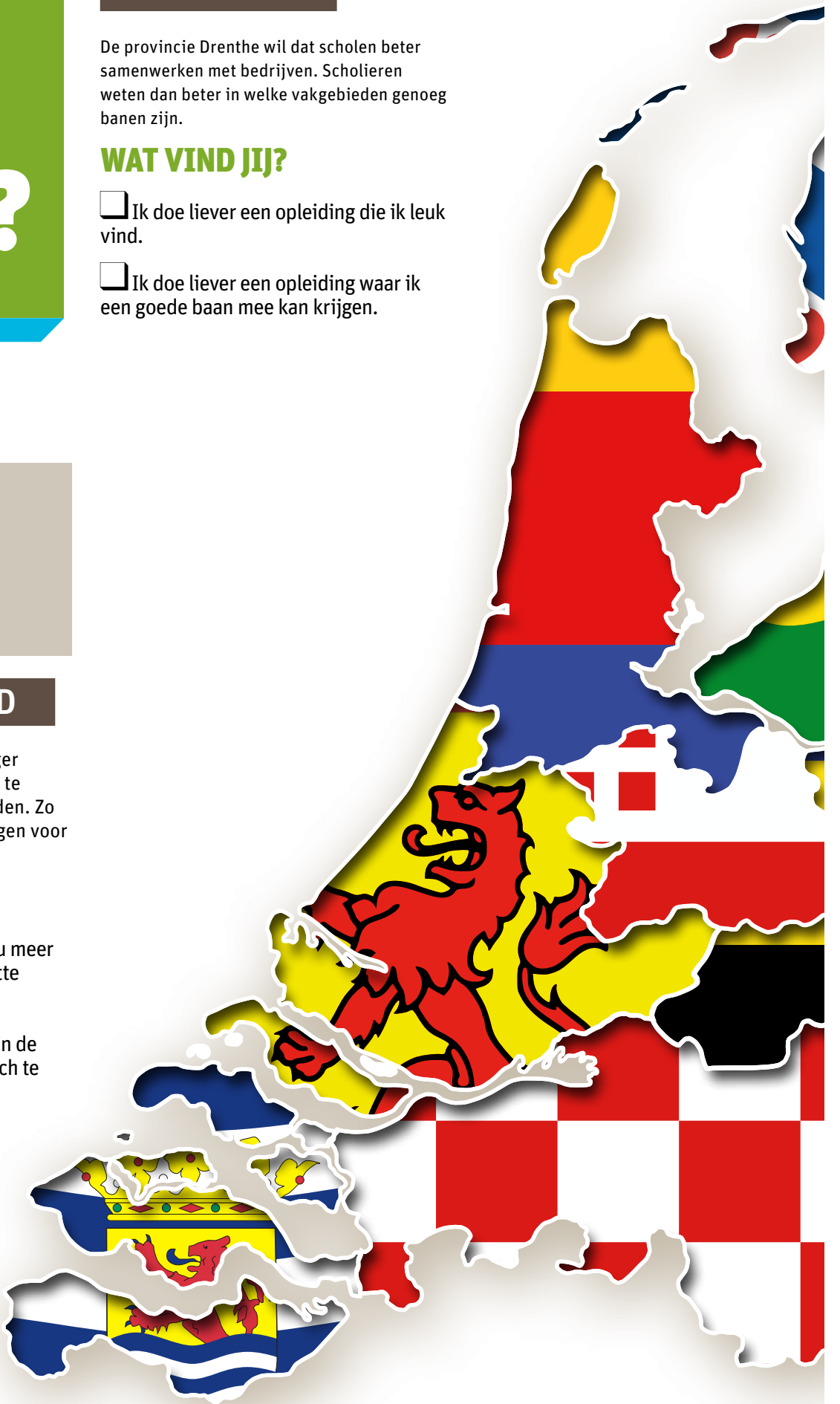
NOORD-BRABANT

Veehouderijen in Brabant mogen alleen groeien als ze zich aan regels van de provincie houden. Boeren moeten

bijvoorbeeld goed voor hun dieren zorgen. Ook mogen de boerderijen niet schadelijk zijn voor de omgeving en de gezondheid.

WAT VIND JIJ?

- Het is goed voor dier en milieu dat er strenge regels zijn voor de groei van veehouderijen.
- Het is niet goed dat er zulke strenge regels zijn, dit is slecht voor de economie.

Wat speelt er in de provincies?

GELDERLAND

De provincie Gelderland heeft veel geld op de bank staan. Van de rente worden projecten in de provincie betaald. Sommige partijen vinden dat het geld niet op de bank moet blijven staan, maar moet worden uitgegeven aan meer projecten in Gelderland.

WAT VIND JIJ?

- Het geld moet op de bank blijven staan.
- Het geld moet worden uitgegeven.

GRONINGEN

In Groningen halen we aardgas uit de grond. Dit gebruiken we bijvoorbeeld om huizen te verwarmen. Met het aardgas verdient Nederland veel geld. Maar de boringen naar aardgas zorgen wel voor aardbevingen. Hierdoor is er schade aan huizen.

WAT VIND JIJ?

- De provincie moet zorgen dat het kabinet stopt met boringen naar aardgas.
- De boringen mogen doorgaan, maar de provincie moet goede afspraken met het kabinet maken over schadevergoedingen.

OVERIJSEL

Overijssel moet 18 miljoen euro bezuinigen op het openbaar vervoer. Dat willen ze doen door bijvoorbeeld buslijnen minder vaak te laten rijden of zelfs helemaal op te heffen.

WAT VIND JIJ?

- Om te bezuinigen moeten sommige buslijnen minder rijden.
- Busmaatschappijen moeten kaartjes duurder maken zodat er meer geld wordt verdiend.

LIMBURG

Het aantal inwoners van Limburg daalt. Door betere woningen en meer werk wil de provincie ervoor zorgen dat mensen in Limburg komen wonen en werken.

WAT VIND JIJ?

- Ik woon het liefst in een provincie met veel natuur.
- Ik woon het liefst in de Randstad.

FLEVOLAND

Flevoland wil nieuwe natuurgebieden in de provincie. Inwoners mochten zelf plannen bedenken en deze inleveren bij de provincie. Provinciale Staten bepalen welke plannen uitgevoerd gaan worden.

WAT VIND JIJ?

- Mensen komen graag in de natuur, natuurgebieden moeten daarom geschikt zijn voor recreatie.
- Natuurgebieden moeten rustig zijn zodat er vogels kunnen broeden en dieren kunnen leven.

ZEELAND

De Westerscheldetunnel is een tunnel van 6,6 kilometer lang in Zeeland. Als je er met de auto doorheen wilt rijden moet je €5,00 tol betalen.

WAT VIND JIJ?

- Tol heffen is een goede manier om de kosten van een dure tunnel terug te verdienen.
- Mensen met een auto betalen wegenbelasting, tol heffen is niet nodig.

UTRECHT

De provincie Utrecht wil dat de provincie goed bereikbaar is voor fietsers, openbaar vervoer en auto's. Utrecht ligt in het midden van het land, er is vaak druk verkeer.

WAT VIND JIJ?

- De provincie moet zorgen voor meer en bredere wegen zodat er minder files zijn.
- De provincie moet zorgen voor beter openbaar vervoer, zodat minder mensen de auto nemen.

SCHUILT ER EEN STATENLID IN JOU?

1 Heb je meer dan 15 uur vrije tijd per week?

JA
Vergaderen, lezen en werkbezoeken kost een Statenlid minstens 15 uur per week.

NEE
Word lid van een politieke jongerenorganisatie! Dat kost minder tijd, maar je hebt wel feestjes en debatten.

2 Wil je 1.000 euro per maand verdienen?

JA
Statenleden hebben meestal een andere baan naast hun werk als Statenlid.

NEE
Als je echt rijk wilt worden kun je beter model worden of je eigen bedrijf oprichten.

3 Spreek je makkelijk onbekenden aan?

JA
Als politicus moet je proberen mensen op je te laten stemmen. Dat betekent dat je ook onbekenden moet aanspreken.

NEE
Doe mee aan een handtekeningactie.

4 Vind je het leuk om voor een groep te staan?

JA
Als politicus moet je veel voor een groep staan.

NEE
Word actief in een politieke partij.

5 Wil je meebeslissen over je eigen provincie?

JA
Als Statenlid kun je meebeslissen over zaken als vliegvelden, bussen, wegen, natuur en monumenten

NEE

Wil je wel meepraten over de kwaliteit van het zwemwater?

JA: Doe mee aan de waterschapsverkiezingen.

NEE: Misschien is de gemeenteraad, de Tweede Kamer of het Europees Parlement meer iets voor jou?

6 Voer je graag zelf plannen uit?

JA
Jij bent geschikt voor de Gedeputeerde Staten.

NEE
Jij bent geschikt voor de Provinciale Staten.

HOE WORD JE STATENLID?

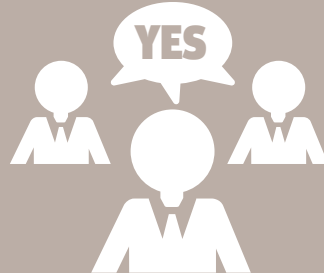
Iedereen boven de 18 kan gekozen worden voor de Provinciale Staten. Volg deze stappen en je wordt gekozen!

1

WORD LID VAN EEN POLITIEKE PARTIJ OF RICHT EEN PARTIJ OP.

2

WORD ACTIEF IN DIE PARTIJ. LAAT JE GEZICHT ZIEN EN DOE MEE AAN ACTIVITEITEN.

5

JE BENT GEKOZEN VOOR DE PROVINCIALE STATEN!

4

VOER CAMPAGNE VOOR JE PARTIJ, ZODAT JE PARTIJ VOLDOENDE ZETELS KRIJGT.

3

VOER CAMPAGNE VOOR JEZELF, ZODAT JE OP DE KANDIDATENLIJST VAN JE PARTIJ VOOR DE PROVINCIALE VERKIEZINGEN KOMT.